

Raadsinformatiebrief

Nr. :
Reg.nr. : 12.0911
B&W verg. : 11 september 2012

Onderwerp: Concept cultuurhistorische visie Op weg naar 2029.

1) Status

In het licht van de actieve informatieplicht informeren wij U over de stand van zaken met betrekking tot de concept cultuurhistorische visie "Op weg naar 2029".

2) Samenvatting

Na de bespreking van de uitgangspunten voor een nieuwe cultuurhistorische visie op 10 januari 2012 is nu een concept-cultuurhistorische visie gereed, met de titel "Op weg naar 2029". Deze visie wordt met deze brief aan de Raad ter informatie aangeboden. Na het doorlopen van een traject van inspraak en overleg zal de visie na vaststelling aan de Raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Globaal omvat de visie drie hoofdthema's waarbij herbestemming van monumenten topprioriteit geniet, De andere twee hoofdthema's zijn het toegankelijk maken van het erfgoed voor een breder publiek en Cultuurhistorie en landschap. Een aantal voorstellen die uit de visie voortvloeien zullen mogelijk pas op termijn kunnen worden uitgevoerd.

3) Wij bieden u de dit stuk ter informatie aan.

Steller : Meester
Tel. : (073) 615 54 76
E-mail : h.meester@s-hertogenbosch.nl

4) Aanleiding

Op 29 november 2011 heeft het college aan uw raad laten weten het voornemen te hebben om een cultuurhistorische visie op te stellen. Bij die gelegenheid is aan de Raad een discussienotitie aangeboden, die in de in de commissie ROB van 10 januari is besproken. Daarna is de discussienotitie besproken in een werkconferentie met een groot aantal betrokkenen in het veld. Met inachtneming van de opmerkingen uit de bespreking in de Commissie en met gebruikmaking van suggesties die tijdens de werkconferentie zijn gedaan, is nu de concept cultuurhistorische visie gereed. Die bieden we u bijgaand ter informatie aan.

5) Procedure

De concept-visie is nu zover, dat hij kan worden teruggekoppeld naar de organisaties die input hebben geleverd. Daarnaast wordt deze concept-visie ter visie gelegd conform de inspraakverordening. Daarna zal de concept-visie, met de resultaten van de inspraak en overleg, aan de Raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

In de visie kunt u lezen dat we op een aantal gebieden de samenwerking zoeken met partijen in de stad. Zo vragen we de Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch om ons te helpen bij de uitvoering van een aantal ideeën om het erfgoed toegankelijk te maken voor een breder publiek. Ook willen we regulier overleg met het bisdom om te overleggen over de problemen die ontstaan als monumentale kerkgebouwen niet meer nodig zijn voor de eredienst. Uiteraard hebben we beide partijen eerst gevraagd of zij met ons de gevraagde samenwerking willen aangaan. Daartoe zijn ze bereid.

6) Inhoud

Zoals te verwachten valt in deze tijd wordt in de visie veel aandacht besteed aan de economische betekenis van de cultuurhistorie voor onze stad. Het gaat om economie in de brede zin van het woord. Het gaat niet alleen om wat het de stad financieel oplevert (hoewel dat heel wat is), maar ook om de grote rol die cultuurhistorie speelt bij het aantrekkelijk maken van de stad voor mensen die er willen wonen en werken. Daarbij is winst te halen op drie punten:

In de eerste plaats denken wij dat de cultuurhistorie van de stad kan worden overgebracht op een veel breder publiek. Daarmee wordt de betrokkenheid van bewoners, werkers en ondernemers met de stad vergroot. De visie bevat daarvoor een aantal ideeën.

In de tweede plaats moeten we handig omgaan met het gegeven dat veel monumentale gebouwen (waaronder veel kerken) beschikbaar komen voor een nieuwe functie. Dat is enerzijds natuurlijk een probleem, maar anderzijds ook een kans. Ook daarvoor bevat de visie een aantal voorstellen.

In de derde plaats willen wij in de toekomst een groter accent leggen op de cultuurhistorische relictten in het buitengebied. Dit in navolging van het beleid van Rijk en Provincie. De relictten uit 1629 zijn daar onderdeel van. U vindt de voorstellen in de visie terug.

Voor het overige verwijzen wij u naar de inhoud van de visie.

7) Financiële aspecten

Een aantal activiteiten die in de beleidsnota wordt voorgesteld, kost geld. Daarom willen wij in deze raadsinformatiebrief in het bijzonder de financiële aspecten onder uw aandacht brengen. In de inleiding van deze beleidsnota is al aangegeven dat investeringen in erfgoed en in het

cultuurhistorisch imago van de stad aantoonbaar rendement opleveren voor de lokale economie en voor de overheid. Toch kan elke euro maar eenmaal uitgegeven worden. Voorlopig is er geen geld voor nieuw beleid. Nieuwe bezuinigingen van Rijkswegen zijn te verwachten. We moeten helaas met de uitvoering van deze visie erg zuinig zijn. Daarom hebben we het op dit moment alleen over het anders inzetten van bestaande middelen. Gezien de ambities die in deze visie worden uitgesproken, lijkt dit misschien onbevredigend. Maar het gaat om een visie op lange termijn. Waar zich in de toekomst nieuwe mogelijkheden voordoen om ideeën uit deze visie waar te maken, zullen wij met aanvullende voorstellen komen.

Er zijn een aantal elementen uit deze nota die vragen om de inzet van nieuwe middelen:

1) Het toegankelijk maken van het erfgoed voor een breder publiek.

In de visie wordt voorgesteld een coördinatieteam op te richten dat initiatieven moet nemen voor nieuwe vormen van erfgoedpresentatie voor een breder publiek. Dat team hoeft geen extra geld te kosten en kan direct worden opgericht. Het team krijgt ondermeer de opdracht om een bestuurlijk voorstel voor te bereiden, waarin de inhoudelijke, financiële en organisatorische consequenties in kaart zijn gebracht. Initiatieven die kunnen worden gerealiseerd binnen de beschikbare middelen, kunnen worden uitgevoerd. Helaas is het in de huidige economische situatie niet mogelijk geld vrij te maken voor nieuw beleid op dit punt. Voorstellen die extra geld kosten zullen worden voorgelegd zodra daarvoor weer financiële ruimte beschikbaar is.

Eén van de problemen die voor dit nieuwe beleid in ieder geval moet worden opgelost, is het ontbreken van technische vaardigheden om het gebouwde erfgoed visueel te presenteren met eigentijdse middelen via apps en augmented reality. Op dit moment heeft de gemeente op de begroting een formatie ten behoeve van een opleidingsplaats voor bouwhistoricus. Op deze plaats lopen bouwhistorici mee, die na afronding van hun stage in onze stad werk krijgen in andere gemeenten. Wij zijn voornemens deze plaats in te wisselen voor een medewerker in opleiding die helpt om de nieuwe technieken toe te passen op de presentatie van oude gebouwen en hun geschiedenis.

2) Herbestemming

Wij stellen voor het herbestemmingsteam in te richten met medewerkers uit de bestaande formatie, en hiervoor geen extra budget toe te kennen. Het geld, benodigd voor de subsidieregeling voor externe adviezen bij haalbaarheidsstudies en de kosten voor het maken van "herbestemmingsprofielen", is echter niet te vinden in bestaande budgetten. Geraamd wordt dat daar jaarlijks ca. 50.000,- per jaar voor noodzakelijk zal zijn vanaf 2013. Juist van deze investeringen mag verwacht worden dat zij in de lokale economie op termijn hun rendement zullen hebben. Wij willen dit financieren door ondermeer reallocatie van middelen. Een voorstel zal aan de raad worden voorgelegd in het raadsvoorstel over de cultuurhistorische visie.

3) Cultuurhistorie en landschap.

Bestaande cultuurhistorische kwaliteiten zullen voortaan via het bestemmingsplan beter beschermd zijn. Investerings in het opnieuw beleefbaar maken van cultuurhistorie in het landschap zullen voorlopig beperkt zijn als gevolg van de beperkte financiële middelen. Waar mogelijk kan worden meegelift met lopende projecten, zoals bij de Groene Delta. De

uitvoering vindt plaats in integrale afstemming met inrichting en gebruik van de openbare ruimte. Daarnaast zijn er mogelijkheden als we oud beleid inwisselen voor nieuw beleid. In paragraaf 6.4. is aangegeven welke projecten in het kader van het project “vestingwerken” nog moeten worden opgepakt. Na deze projecten, of als deze projecten door externe factoren vertragen, ontstaat ruimte om projecten rondom de linie van 1629 prioriteit te geven. Bij het definitieve raadsvoorstel zal het voorstel zijn om de vier projecten in het landschap, genoemd onder 6.3. in de visie, op het programma te zetten van het project vestingwerken, en het budget voor dit project de komende jaren ongewijzigd op de begroting te handhaven. Voor het project Crevecoeur kan vast een start gemaakt worden met het cultuurhistorisch onderzoek. De kosten daarvan worden ten laste gebracht van het bestaande budget voor archeologisch onderzoek.

4) De gemeentelijke subsidieregeling voor monumenten

Als gevolg van nieuwe ontwikkelingen, genoemd in paragraaf 5.2 van de visie, wordt er meer beroep gedaan op de subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden. Op dit moment zijn de middelen nog net toereikend. Er zal een behoefteanalyse worden opgesteld om eventuele problemen voor te zijn. Indien de beschikbare middelen op termijn ontoereikend blijken, zal een afzonderlijk voorstel daarover aan de Raad worden voorgelegd.

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen:

concept-nota cultuurhistorische visie "Op weg naar 2029"

Ter inzage: